

OPENING NIEUWBOUW TANDHEELKUNDE RIJKSUNIVERSITEIT TE GRONINGEN

VOORDRACHT VAN DE DEKAAN PROF. DR. J. J. TEN BOSCH

Onze Subfaculteit besteedt in haar beleidsstukken zeer veel aandacht aan de primaire taken onderwijs en onderzoek. Vandaag wil ik voor dit brede gezelschap de plaats van de Subfaculteit in de tandheelkundige zorg belichten en aangeven welke rol wij daarin kunnen spelen. Ik wil daarbij de relatie met de primaire taken aangeven.

Door ons onderwijs en onderzoek beschikken wij over speciale deskundigheden. Deze willen wij beschikbaar stellen voor patiëntenbehandeling, maar wel op zodanige wijze dat de bestede tijd en kosten niet uit de universitaire gelden worden betaald. Bij onze keuzen van onderwijs en onderzoek willen wij mede rekening houden met de ontwikkeling van de volksgezondheid. Omgekeerd dienen wij deze ontwikkeling te starten, eraan mee te sturen en eraan leiding te geven. Ik wil over dit laatste wat meer zeggen, wij zullen er binnenkort ook een nota over laten verschijnen.

Taak

Dit starten, sturen en leiden van de ontwikkelingen binnen de tandheelkundige zorg, rekenen wij tot onze taak omdat:

- de bevordering van het maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef onze wettelijke taak is;
- wij deskundigheden in huis hebben;
- wij onafhankelijk van directe belangengroepen in de gezondheidszorg kunnen optreden;
- wij zoals gezegd, ons onderzoek en onderwijs op de toekomstige marktsituatie moeten afstemmen.

Wij menen dat de tandheelkundige zorg kan, moet en zal veranderen. Zij zal beter aan de behoeften moeten aansluiten. Zij zal de veranderingen daarin moeten kunnen volgen. Wij stellen ons daarbij het volgende samenspel van professie, burgers en overheid voor.

De tandheelkundige professie verzorgt een aanbod van diensten. Diensten van verschillende aard, van verschillend niveau en dus van verschillende prijs.

Verschillen in aard:

- tandheelkundige gezondheidsvoorlichting en -opvoeding (TGVO);
- preventieve zorg;
- curatieve zorg.

Verschillen in niveau:

Van eenvoudige verrichting tot zeer geavanceerde ingrepen.

Verschillen in prijs:

Afhankelijk van het niveau van de verleende

de dienst met daaraan aangepast het opleidingsniveau van degenen die de verrichting uitvoert (de specialist kost meer dan de tandartsassistente). Door ruimere informatie over dit dienstenaanbod ontstaat een soort catalogus van tandheelkundige diensten.

De burger, daarbij geadviseerd door zijn huistandarts, kiest uit deze mogelijkheden op grond van

- zijn behoefte aan verzorging;
- zijn verwachting van het resultaat ervan;
- de door hem zelf bij te dragen tijd en moeite;
- de door hem bij te dragen kosten.

Stimulerende functie

De overheden hebben daarbij allereerst een stimulerende functie. U, mevrouw de Staatssecretaris, heeft op 14 februari van dit jaar aan de Tweede Kamer der Staten Generaal geschreven:

'De overheid dient zich te beperken tot een voorwaardenscheppende functie' (brief dd. 14-2-1980, nr. 155 482, D. G. V92/AS, p. 28).

Wij menen dat de overheid verder moet gaan en maatschappelijk gewenst gedrag ook doelbewust moet stimuleren door het te belonen.

In dit kader bedoelen we dan: gedrag door beroepsbeoefenaren in de tandheelkunde dat leidt tot kwaliteitsverbetering, kostenverlaging of alle twee. We denken aan kwaliteitsverbetering door samenwerking of door het toepassen van kennis en kunde die in postacademisch onderwijs is opgedaan.

We denken aan kostenverlaging door het uitvoeren van eenvoudige taken door medewerkers met een aangepast opleidingsniveau. En aan kostenverlaging door het achterwege blijven van verwijzing naar een specialist als de algemeen-practicus het zelf ook wel kan. Als beloningsmiddelen beschikken de diverse overheden over financiële maatregelen bij tarieven en investeringen; en over aanpassing van organisatievormen en administratieve procedures.

Daarnaast omvat stimulering inderdaad voorwaardenschepping, bijvoorbeeld het instellen van para-tandheelkundige beroepen. Dat is dan inclusief de gewenste 'duidelijke identiteitsbepaling' (p. 32), die geheel in ons catalogus-idee past. Wij juichen de stappen en voornemens in deze dan ook toe. Wij menen wel dat het 'in principe niet

Op woensdag 16 april 1980 werd te Groningen de nieuwbouw van de Subfaculteit der Tandheelkunde officieel geopend. Bij die gelegenheid hield de decaan van deze subfaculteit een toespraak. De Redactie acht de inhoud van zijn voordracht van zo wezenlijke betekenis, dat zij meent er goed aan te doen deze overkort op te nemen

Redactie

afwijzend staan' (p. 38) vervangen moet worden door een actieve formulering.

Formulering gewenste situatie

Ten slotte zou de belangrijkste stimulans ter verbetering van de tandheelkundige volksgezondheid wel eens kunnen zijn het formuleren van de gewenste situatie. Dus: het bedenken, bespreken en bepalen van hoe we het zouden willen hebben. Wij dragen daar nu aan bij en willen dat blijven doen.

Daarnaast heeft de overheid een begrenzzende functie. Deze betreft de beheersing van de totale kosten, dus het aan tandheelkundige zorg te besteden deel van het nationale inkomen. Een politieke zaak uiteraard, want door middel van de politici zullen we de vraag moeten beantwoorden hoeveel we met ons allen voor ons tandheelkundig welzijn overhebben. Ook heeft de overheid een begrenzzende functie bij de niveaubewaking en wel door marginale diplomabewaking en inspectie.

Toename efficiëntie

Als gevolg van deze stimulering en begrenzzing zal de efficiëntie van het gebruik van mankracht en middelen toenemen. En wel bij alle drie de soorten dienstverlening: tandheelkundige gezondheidsvoorlichting en -opvoeding, preventieve zorg en curatieve zorg. We denken daarbij met name aan een zo groot mogelijke benutting van het opleidingsniveau van alle werkers en aan samenwerking met daarbij een verdeling van persoonlijke gerichtheden (groepspraktijken, gezondheidscentra), maar er zijn nog meer mogelijkheden.

Door dit alles zal de taak van de tandarts veranderen, althans van vele tandartsen. Er zal ook ruimte blijven voor dienstverlening in de meer klassieke praktijk. Dat is goed, gezien de wens van een veelzijdig aanbod van dienstverlening.

Voor een groot aantal tandartsen zal hun taak echter overwegend gaan bestaan uit:

- probleemanalyse bij diagnose en indicatiestelling;
- leiding geven en manager zijn bij TGVO, preventie en curatieve verrichtingen;

– gecompliceerde curatieve ingrepen;
 – evalueren van de dienstverlening en bewaken van het niveau ervan.
 Naast het werk in engere zin zal hij vooruit moeten kijken naar ontwikkelingen in zijn vakgebied en daarbuiten. Hij zal deze ontwikkelingen moeten starten en richting geven. Hij zal zijn eigen taak en werk en dat van het team waarin hij werkt, voortdurend moeten evalueren en bijstellen. En uiteraard, mevrouw Veder, bedoelen we steeds 'hij of zij' als we het over 'hem' hebben.

Nieuw curriculum

Dit wordt een geheel ander functioneren van tandartsen dan nu overwegend het geval is. Dat zal een aanpassing vergen van de nu werkzame tandartsen. Maar ook, en

vooral, zullen we als Nederlandse subfaculteiten een nieuw soort tandartsen moeten opleiden. Wij zullen met ons nieuwe curriculum onze studenten, en zij die dat willen worden, duidelijk moeten maken wat van hen verwacht zal worden en we zullen hen de mogelijkheden moeten bieden zich zelf zó te ontwikkelen dat ze aan deze verwachting kunnen voldoen.

Ook zullen we ons wetenschappelijk onderzoek uitbreiden om bij te blijven bij de ontwikkeling van het vakgebied in ruime zin; en om aan deze ontwikkeling bij te dragen.

Dit alles vereist een actief en flexibel reageren van alle medewerkers van deze subfaculteit. Wij zijn dat aan het leren door gezamenlijk, in het kader van een stafopleiding, met deze veranderingen bezig te zijn. Behalve tandartsen dienen ook tandarts-

specialisten en tandheelkundige medewerkers te worden opgeleid. Wij vinden dat de subfaculteiten de geëigende plaatsen zijn voor de opleiding van de tandartsspecialisten. Bij de opleiding van tandheelkundige medewerkers worden wij gaarne nauw betrokken.

Voor het vervullen van deze taken en taakjes is het betrekken van dit gebouw van grote betekenis. Wij zullen daardoor beschikken over moderne faciliteiten waarin een onderlinge samenwerking de best mogelijke kansen wordt gegeven. Wij zien dit gebouw dan ook als een opdracht, een opdracht om het te gebruiken voor het bereiken van de door ons gestelde doelen. Wij zullen daar gaarne vandaag mee beginnen.
 16 april 1980.

Ant. Deusinglaan 1,
 9713 AV Groningen.

BERICHTEN

Internationaal

VIJFDE INTERNATIONAAL SYMPOSIUM OVER MORFOLOGIE VAN HET GEBIT TE TURKU (FINLAND) D.D. 13-15 AUGUSTUS 1979

Voor de vijfde achtereenvolgende keer vond de afgelopen zomer het internationale symposium over de morfologie van het gebit plaats, deze keer in Turku (Finland).

Vertegenwoordigers uit 14 verschillende landen presenteerden verslagen van onderzoek op het gebied van de fylogenie en de ontogenie van het gebit, het laatste zowel op micro- als macroniveau.

De Nederlandse bijdrage aan dit symposium betrof de voordracht van referent: 'Evolutionary trends of the inner enamel anatomy of deciduous molars from Sangiran (Java, Indonesia)', waarvoor in Frankfurt am Main bij Prof. Von Koenigswald (Senckenberg Museum) onderzoek werd verricht aan het in Sangiran verzamelde materiaal.

In verband met het feit dat de Nederlandse vertegenwoordiging bij deze bijeenkomsten tot één of twee deelnemers beperkt blijkt, lijkt het goed de betekenis van deze symposia nader toe te lichten. Bij deze congressen staat steeds de uitwisseling van ideeën over het gebit – in het bijzonder de tandvorm – door anatomen, paleontologen, embryologen, antropologen en tandartsen (of odontologen^{*)} als doel voor ogen.

^{*)} Doelstelling ontleend aan het voorwoord in 'Dental Morphology and Evolution'. The University of Chicago Press, 1971, edited by Albert A. Dahlberg.

Het eerste symposium over Dental Morphology werd gehouden te Fredensborg (Denemarken) in 1965. De leden van het organisatiecomité waren Prof. P.O. Pedersen en Verner Alexandersen, beiden uit Kopenhagen, alsmede Dr. Albert A. Dahlberg, Research Associate van de Zoller Memorial Dental Clinic te Chicago (V.S.). Er waren toen 65 deelnemers en er werden voordrachten gehouden over fylogenie, ontogenie, genetica en morfologische aspecten van het gebit. Deze voordrachten werden gepubliceerd als supplement van de Journal of Dental Research (Volume 46: 769-992, 1967).

Het tweede internationale symposium vond plaats in Engeland in 1968 en het werd georganiseerd door Prof. P. Butler e.a. in het Royal Holloway College (Englefield Green, Surrey). Daarna volgden bijeenkomsten in Brussel, Cambridge en nu dan in Turku.

Het ligt in de bedoeling over drie jaar opnieuw bijeen te komen. Er zijn aanbiedingen voor de organisatie van dit congres uit Israël, IJsland, Chicago en Canada. De definitieve plaats is nog niet vastgesteld.

C. A. W. Korenhof

INTERNATIONAL ASSOCIATION OF DENTAL STUDENTS

Aankondiging 27e congres d.d. 16-26 juli 1980 te Zeist

Van 16-26 juli a.s. organiseert de *International Association of Dental Students* (I.A.D.S.) een congres voor tandheelkundige studenten en pas afgestudeerde tandartsen.

Dit internationale congres wordt gehouden in het congrescentrum 'Woudschoten' te Zeist. Ook niet-deelnemers zijn van harte welkom op de *Open dag*, die op 19 juli plaatsvindt. Op die datum zal een tandheelkundige expositie te bezichtigen zijn.

Buitenland

VERENIGDE STATEN

Donald A. Kerr †

Een recente aflevering van Oral Surgery meldt dat de internationaal bekende onderzoeker Donald A. Kerr het vorige jaar op bijna 71-jarige leeftijd door een auto-ongeluk om het leven is gekomen.

Dr. Kerr, die zich na het behalen van zijn diploma's al spoedig op velerlei terreinen actief betoonde, had zich in het bijzonder bekwaamd in de orale pathologie. Veertig jaar heeft hij dit studievak aan de universiteit van Michigan gedoceerd. Hij was een van de stichters van de American Academy of Oral Pathology en maakte jarenlang deel uit van de redactie van Oral Surgery. Ook vervulde hij enige tijd de functie van president van de American Academy of Periodontology. Hij verleende zijn medewerking aan het tot stand komen van verschillende standaardwerken, zo b.v. de bekende Color Atlas of Oral Pathology en hij ontving in de loop der jaren een groot aantal onderscheidingen, waaronder de gouden Pierre Fauchard-medaille 'for outstanding contributions to oral pathology'. Groot was het aantal publikaties waaraan hij deel had en zijn naam is dan ook meermaals voorgekomen in de kolommen van de rubriek Excerpta odontologica.

Binnenland

KLINISCHE AVOND VOOR TANDARTSEN TE BREDA

Aankondiging programma 3 juni 1980

Op dinsdag 3 juni a.s. zal een klinische avond